

Summary:

Mushroom Trade in Finland.

The crop of edible mushrooms in Finland as a rule is rich. Some autumns might be dry with the consequence that there will be insufficient supplies which do not cover the demand at home. The crop would surely be each year sufficient to meet the demand at home and abroad, if there were a great interest at various places in the picking of mushrooms and if the businesses could see their way to stock mushrooms during the years when the supply offers opportunity to do so. Such a procedure has, however, regularly brought losses, because the barrels to be used have not been so tight as provided for by stocking.

There are in Finland quite a few places where the picking of mushrooms is popular. Say 90 per cent of the whole country represent districts where only few people care to take mushrooms, and even these only for own consumption.

The main picking places for trade are in Uusimaa and Savo. In the isthmus of Carelia large quantities of mushrooms were gathered and the displaced population from Carelia has continually gathered mushrooms at their new dwelling places.

The most prominent mushroom districts of Uusimaa are Loppi, Pusula, Nummi and Somerniemi, and in Savo the neighbourhood of Kuopio, Siilinjärvi, Lapinlahti, Varpaisjärvi, Maaninka and Vehmersalmi, and the districts around the lake Saima.

The mushrooms coming in the market are

received from the above districts. Those coming from the district of Kuopio are considered to be the best ones, because there are obtained *Lactarius trivialis* and *Lactarius torminosus* and the assortment is fairly good.

The mushrooms are sold as salted. Dried mushrooms and mushroom powder are not popular. Fresh mushrooms are sold only at the market places of towns and townships.

Enquiries from Middle Europe have from time been made as far as salted mushrooms are concerned, but only few purchases have been concluded.

If salted mushrooms are to be exported, there should be stocked supplies of the same so that respective firms at any time could be able to deliver them.

The percentage of salt of mushrooms is in this country very high, varying between 12—15 %. If the preservation conditions could be improved (which seems to be probable) the percentage of salt may be reduced to 8—10 %. Then the selling possibilities to foreign countries perhaps would be better.

People of this country are not accustomed to use dried mushrooms, although the storing and preservation of them would be easier. As far as mushrooms should be exported, the salting and packing should be improved and the assortment has to be made more carefully. All these measures would also promote the marketing possibilities on the home market.

Katsaus sienikauteen 1949.

Toivo Rautavaara.

Sienten kasvu oli Suomessa vuonna 1949 suuressi tavallisesta poikkeava. Eräiden sen ilmiöiden ymmärtämiseksi on välttämätöntä ulottaa tarkastelu edellisen vuoden puolelle.

Heinäkuu 1948 oli lämmin, mutta sadetta saatiin koko maassa vähemmän kuin puolet, eräissä lääneissä jopa alle 1/3 normaalia. Elokuu taas oli viileä ja sadetta tuli paljon yli normaalin. Kuivuuden kiusaama sienistö pääsi elokuussa hyvään vegetatiivisen kasvun alkuun, mutta ei ennättänyt vastaavassa määrässä muodostaa itiöemiä ennenkuin kuivuus jälleen tuli esteeksi: syyskuun alkupuoliskolla satoi etelä-Suomessa vain puolet normaalimäärästä. Näin meni useimpien sienilajien kasvukausi ohi, ja vain eräät myöhäissyksyn sienet esiintyivät runsaina vielä lokakuussa, joka oli hiukan normaalia lämpimämpi (Turussa pidettiin lokakuun 14

pnä sieninäyttely, jossa oli edustettuna n. 60 lajia, kaikki myöhäissyksyn sieniä). Erityisen tyyppillistä vuodelle 1948 oli lehmäntattien ja punikitattien (*Boletus scaber* ja *B. rufus* monine muotoineen ja lähilajeineen) sekä limanuljaskan (*Gomphidius glutinosus*) tavaton runsaus.

Seurasi sitten poikkeuksellisen leuto talvi, jonka eri kuukausien keskilämmöt ylittivät normaalin eri seuduilla seuraavasti:

marraskuussa 1—3° C, joulukuussa 3,5—5,5° C, tammikuussa 3,2—4,9° C, helmikuussa 4,5—7,3° C. Maalis-, huhti- ja toukokuut olivat niinikään normaalia lämpimämmät. Eräissä lääneissä kevätkuukaudet olivat samalla kovin kuivat, sademäärä Uudenmaan läänissä 61 % ja Hämeen läänissä 68 % normaalia, kun taas Kuopion läänissä ja pohjois-Suomessa sademäärä huomattavasti ylitti normaalin ja tuotti niillä seu-

duin tavallista runsaamman sadon korvasieniä (*Gyromitra esculenta*). Kuopiolaisten liikkeiden täytyi lopuksi oikein sanomalehdissä ilmoittaa, etteivät enää voi ottaa vastaan korvasieniä, ja jotkut turvautuivat Suomen Sieniseuraan pyytään etsimään Helsingistä ostajia.

Toukokuun viimeisellä viikolla melkein koko maassa sattuneet sateet nähtävästi aiheuttivat, että kesäkuun alussa monin paikoin löydettiin tatteja (*Boletus scaber*- ja *rufus*-lajeja). Edellisen vuoden tavattoman tattirunsauden jälkeen tämä oli huomiotaherättävää, sillä tavallisesti ei hyvää tattsatota saada kahtena vuonna peräkkäin. Mutta todennäköisesti tämä olikin edellisen vuoden tattienkasvun välitöntä jatkoa: kuiva syyskuu 1948 oli keskeyttänyt itiöemien muodostuksen, joten niiden aiheita ja rakennusainetta oli jäänyt huovastoihin; poikkeuksellisen leudon talven vuoksi taas huovastot olivat tavallista suuremmassa määrässä säilyneet vioittumattomina talven yli ja olivat keväällä valmiit heti muodostamaan itiöemiä.

Sama ilmiö havaittiin pian eräistä muistakin sienilajeista. Niinpä nujaska (*Gomphidius glutinosus*) jatkoi aivan selvästi viimesyksyistä kasvuaan ilmestyen jo kesäkuussa siellä missä kosteutta oli riittävästi. Kuun puolivälissä satui runsaita sateita yli maan, ja näytti siltä, että saataisiin poikkeuksellisen hyvä ja runsas-lajinen sienivuosi.

Kesäkuun loppu ja heinäkuu jäivät kuitenkin niin niukkasateisiksi, että sademäärä etelä-Suomessa oli 66 % ja pohjoisosissa 58 % normaalista. Vasta kuun lopulla sattui mainittavia sateita, Kuopion läänissä niin runsaitakin, että kun elokuun alussa tuli lisää hyviä sateita, Savon sienisato muodostui ennätysmäiseksi, kuten sanomalehdet tiesivät kertoa. Tämän sadon pääosa oli kuten tavallista rouskuja (*Lactarius torminosus*, *trivialis* etc.)

Etelä-Suomessa sateiden jakaantuminen heinä-elokuussa oli oikullista, ja sen mukaan sienten kasvu eri paikkakunnilla erilainen. Niinpä mainitaan esim. Vihdistä, että siellä nähtiin sieniä yleensä hyvin niukasti. Monilla muilla seuduilla taas ilmestyi esim. herkkutattia (*Boletus edulis*) hyvinkin runsaasti, samoin kantosieniä (*Armillaria mellea*, *Pholiota mutabilis*, *Hypholoma spp.*) joiden rehevä kasvu näytti olevan edellisen vuoden poikkeuksellisen runsaan esiintymisen jatkoa.

Mutta heinäkuun kuivuuden myöhästyttämää

sienisato oli tuskin päässyt lupaavaan alkuun, kun uusi poutakausi sen katkaisi. Elokuun puolivälin jälkeen alkoi suurimmassa osassa maata poikkeuksellisen kuiva ja lämmin syksy. Metsämaat kuivuivat monin paikoin niin perusteellisesti, että kosteutta ei löytynyt enää soistuneiltakaan paikoilta. Elo-syyskuulla sattuneet kovat hallat eivät sienten kasvua olisi haitanneet likimainkaan siinä määrässä kuin yleensä luultiin, vaan kuivuus yksinään lopetti sen. Lokakuun puolella vihdoin tuli suoranaisia pakkasia, joihin meidän oloissamme tärkein sienten kasvukausi, alkusyksyn n.s. rouskukausi päättyy.

Viimeinen sienisatokausi, myöhäisyksyn valmuska-malikka-vahverokausi muodostui kovin niukkasatoiseksi. Pienet sateet, joita lokakuun puolella saatiin, eivät enää edes kysyneet kunnolla kastelemaan metsämaata, ja pitkä pouta oli estänyt myöhäisyksyn lajien vegetatiivisen kasvun: ne eivät olleet valmiita astumaan esiin. Niinpä mäntykankaat, joilta rouskukauden (*Lactarius rufus*) jälkeen usein löytää runsaasti valmuskoja (*Tricholoma equestre*, *saponaceum*, *portentosum*, *terreum*) olivat syksyllä 1949 melkein sienettömiä. Vain kantosienet, etenkin *Hypholoma capnoides*, esiintyivät runsaina, ne kun saavat tarvitsemansa kosteuden kannon puun lahojen juurien välityksellä syvempää.

Kokonaisuutena vuosi 1949 oli kiintoisa ja opettavainen. Harvoin voidaan sienten kasvu eri kuukausina niin selvästi kytkeä säätilastoihin kuin nyt on ollut laita. Erityisen valaisevaa on ollut tarkastella harvinaisen leudon talven vaikutusta. Se näytti ilmenevän monella tavalla. Ensinnäkin monet sienilajit ikäänkuin jatkoivat edellisen syksyn kasvuaan, minkä syyskuun 1948 pouta oli pysäyttännyt niin että itiöemien aiheita oli jäänyt käyttämättä. Toiseksi oli havaittavissa, että varsinkin tateissa ilmeni outoja tyyppejä ja tavallisesta poikkeavia värejä, jopa kenties eri lajejakin kuin yleensä nähdty. Muistakin sienisuvuista löydettiin useita harvinaisuuksia, esim. *Pluteus petasatus* muhkeina kappaleina Turun lähetytyiltä, missä myös *Armillaria bulbiger* kiinnitti huomiota. Helsingin ympäristössä taas nähtiin harvinainen rousku *Lactarius hygginus* useassa paikassa. Tekisi mieli olettaa, että lajit, jotka normaalioloissa eivät meillä kykene muodostamaan itiöemiä, poikkeuksellisen leudon talven ansiosta pääsivät ikäänkuin yhdistämään kaksi kasvukautta.